

PROF. DR HAB. JANUSZ KRZYSZTOF KOZŁOWSKI
(21.08.1936–17.01.2025)

Profesor Janusz Krzysztof Kozłowski był postacią wybitną, niekwestionowanym autorytetem wśród badaczy paleolitu. Jego ogromna wiedza z zakresu epoki kamienia, zdobyta m.in. podczas badań wykopaliskowych w Polsce, Egipcie, Grecji, Bułgarii, Turcji, Czarnogórze, Maroku, Słowacji i na Kubie, umożliwiła prowadzenie gościnnych wykładów m.in. w Ghent, Liège, Bordeaux i Harvardzie.

Kariera naukowa Profesora rozpoczęła się w 1957 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W Institut de Paléontologie Humaine w Paryżu w 1961 roku otrzymał stopień doktora, a na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1967 roku został habilitowany, by dziesięć lat później uzyskać tytuł profesora zwyczajnego.

Miarą znaczenia i uznania dla Profesora było członkostwo w licznych organizacjach naukowych, wśród których można wymienić m.in. Union Académique Internationale czy International Council of Philosophy and Human Sciences UNESCO.

Profesor Kozłowski był laureatem wielu nagród i medali, wśród których na wyróżnienie zasługują Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski oraz honorowe doktoraty Uniwersytetu w Bordeaux i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Janusz Krzysztof Kozłowski był i jest dla wielu pokoleń archeologów wzorem badacza o szerokich zainteresowaniach, wielkiej erudycji i szczególnych umiejętnościach przechodzenia „od szczegółu do ogółu”. Znalazło to wyraz w kilku, napisanych przez Profesora, bardzo pożytecznych syntezach. Wśród nich wyróżnia się *Świat przed rewolucją neolityczną*¹ – książka traktująca o starszej i środkowej epoce kamienia na całym świecie, oparta w dużym stopniu na źródłach pozyskanych przez autora podczas Jego osobistych odwiedzin na licznych stanowiskach archeologicznych rozsianych po całym świecie. Jednym z takich stanowisk była Jaskinia Biśnik na Wyżynie Krakowsko-Czę-

¹ J.K. Kozłowski, *Wielka historia świata*, t. 1: *Świat przed „rewolucją” neolityczną*, Warszawa 2004.

stochowskiej, której badania kilkakrotnie konsultował z Krzysztofem Cyrkiem, wieloletnim kierownikiem badań (ryc. 1–3).

Podczas międzynarodowej konferencji „European Middle Palaeolithic during MIS 8 – MIS 3: Cultures – environment – chronology”², zorganizowanej pod patronatem Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z okazji rocznicy 20 lat badań w Jaskini Biśnik w 2012 roku, Profesor Janusz Krzysztof Kozłowski wygłosił jeden z wiodących referatów pt. „Middle Palaeolithic variability in Central Europe: cultural traditions versus technological and functional adaptations” (ryc. 4–5).

Świadectwem szacunku i uznania polskich i zagranicznych archeologów dla osoby Profesora jest imponująca liczba 78 artykułów zamieszczonych w poświęconej Mu Księdze Pamiątkowej z 2018 roku pt. *Multas per gentes et multa per saecula. Amici magistro et collegae suo Ioanni Christopho Kozłowski dedicant*³, wzbogaconej 146 nazwiskami w Tabula Gratulatoria.

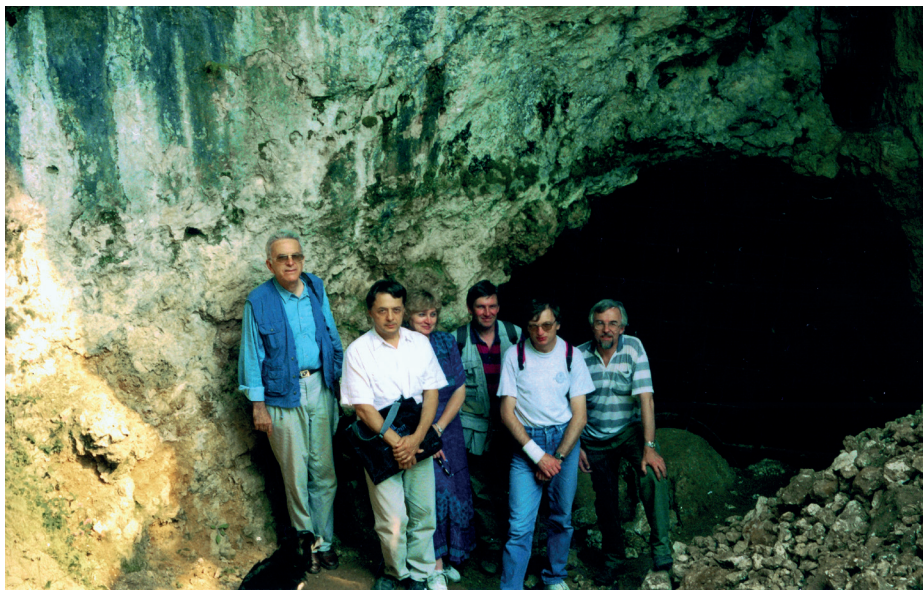
Na zakończenie należy wspomnieć o ogromnej kulturze osobistej i elegancji, subtelnej serdeczności i otwartości, które cechowały Profesora w kontaktach z innymi osobami.

Cześć Jego pamięci...

Krzysztof Cyrek, Łukasz Czyżewski, Magdalena Sudoł-Procyk

² K. Cyrek, Ł. Czyżewski, M.T. Krajcarz, *International Conference European Middle Palaeolithic during MIS 8 – MIS 3. Cultures – environment – chronology, Guidebook & Book of Abstracts*, Wolbrom, Poland, September 25th–28th, 2012, Toruń 2012.

³ P. Valde-Nowak, K. Sobczyk, M. Nowak, J. Żrałka, *Multas per gentes et multa per saecula. Amici magistro et collegae suo Ioanni Christopho Kozłowski dedicant*, Kraków 2018.

Ryc. 1. Wizyta Profesora Janusza Krzysztofa Kozłowskiego w Jaskini Biśnik w 1999 r. Zdjęcie wykonano przed otworem wejściowym do komory głównej. Na zdjęciu od lewej: J.K. Kozłowski, M. Otte, M. Cyrek, V. Sytlivy, K. Sobczyk, K. Cyrek (zdjęcie z archiwum K. Cyrka)

Ryc. 2. Janusz Krzysztof Kozłowski wraz z doktorantem S. Petrykowskim oraz K. Cyrkiem w komorze bocznej Jaskini Biśnik podczas wizyty 6 sierpnia 2008 r. (fot. M. Sudół-Procyk)

Ryc. 3. Studenci odbywający praktyki w 2008 r. przed Jaskinią Biśnik z wizytującym to stowisko Januszem Krzysztofem Kozłowskim (fot. S. Petrykowski)

Ryc. 4. Profesor Janusz Krzysztof Kozłowski wraz z prof. K. Cyrkiem i S.K. Kozłowskim podczas jubileuszowej konferencji „European Middle Palaeolithic during MIS 8 – MIS 3: Cultures – environment – chronology”, zorganizowanej w 2012 r. w Wolbromiu (fot. Ł. Czyżewski)

Ryc. 5. Profesor Janusz Krzysztof Kozłowski wraz z prof. S.K. Kozłowskim podczas jubileuszowej konferencji „European Middle Palaeolithic during MIS 8 – MIS 3: Cultures – environment – chronology”, zorganizowanej w 2012 r. w Wolbromiu (fot. Ł. Czyżewski)